

Problemes d'interpretació comptable en la OPA d'ENDESA

Comissió de Seguiment de la Reforma
Comptable d'ACCID

1. Introducció

El 5 de setembre de 2005, Gas Natural va llançar una OPA sobre ENDESA amb la finalitat d'adquirir com a mínim el 75% de les seves accions. Als pocs dies de l'anunci, es va posar de manifest que el pla de Gas Natural, empresa controlada per La Caixa, comptava amb el beneplàcit del Govern espanyol i del PSOE i d'alguns mitjans com la cadena SER, El País o La Vanguardia. En canvi, el Partit Popular i alguns mitjans de comunicació com la COPE, ABC, La Razón i El Mundo es van posicionar clarament en contra. En aquests moments, el Parlament espanyol tenia una majoria integrada pel PSOE i els seus socis. En canvi, en el Parlament Europeu era el PP i els seus socis els que tenien la majoria. D'altra banda, el consell d'administració d'ENDESA va reaccionar molt negativament davant l'anunci de la OPA i fins i tot el seu president, Manuel Pizarro va manifestar que *«ens defensarem amb unghes i dents per a aconseguir que aquesta OPA hostil fracassi»*.

Sembla ser que una de les claus de la viabilitat de la OPA de Gas Natural depèn de si l'Administració competent per a autoritzar-la és la Unió Europea o les autoritats espanyoles. D'acord amb la legislació actual, decideixen les autoritats espanyoles si més del 66% dels ingressos de l'elèctrica s'obtenen a Espanya. En cas contrari, qui ha d'autoritzar l'operació és la Unió Europea. En principi, sembla que el càlcul de la xifra d'ingressos no hauria de donar lloc a confusions.

2. El punt de vista de Gas Natural

Gas Natural ha ressaltat que abans de l'anunci de l'OPA, ENDESA va formular els comptes de l'any 2004 d'acord amb la normativa comptable espanyola, i així van obtenir el vist-i-plau dels auditors. Aquests són els comptes que van ser aprovats per la Junta General d'Accionistes abans de l'estiu, i que van ser presentats a la Comissió Nacional del Mercat de Valors i a altres organismes com la SEC, supervisor de les empreses cotitzades en Estats Units. Segons aquests informes, les vendes de l'any 2004 van ascendir a 17.900 milions d'euros i el 80,5% dels ingressos s'obtenien a Espanya. Segons Gas Natural, aquestes són les xifres oficials de l'any 2004 i són les que s'han d'utilitzar per a determinar el percentatge de vendes que es van obtenir a Espanya en l'any 2004. Amb aquestes xifres, qui hauria de decidir sobre la OPA és l'administració espanyola. Tot indica que el Govern espanyol no veu amb mals ulls aquesta OPA, i de fet, la Comissió Nacional de l'Energia ja li ha donat llum verda, pel que no és d'estranyar que Gas Natural defensi que l'operació ha de ser analitzada per les autoritats espanyoles.

3. El punt de vista d'ENDESA

No obstant això, una vegada presentada l'OPA, ENDESA va corregir els comptes de l'any 2004 aplicant altres criteris, i la principal variació és que es redueixen les vendes deixant-les en 13.300 milions d'euros, al canviar el tractament comptable en una part significativa de la facturació a Espanya. Els nous criteris que està utilitzant ENDESA, són diferents dels que va utilitzar inicialment en els comptes del 2004, que ja van ser auditades i aprovades pels accionistes, i també presentades a la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV) i la Securities and Exchange Commission nord-americana (SEC). No obstant això, els nous criteris estan permesos per les Normes Internacionals d'Informació Financera (NIIF) que els grups cotitzats europeus han d'utilitzar a partir del 1 de gener de 2005. En concret, les vendes es poden reflectir pel valor net (i s'eliminen vendes per comptes de tercers que no generen valor). Amb el PGC, aquestes vendes no s'eliminen i es reflecteixen pel valor brut. En canvi, amb les NIIF existeix la possibilitat d'eliminar-les, que és el que ha fet ENDESA, o no eliminar-les, que és el que estan fent altres elèctriques a partir del 2005, com Iberdrola, per exemple.

Amb les eliminacions practicades per ENDESA, els ingressos obtinguts a Espanya en el 2004 passen a ésser del 64% dels ingressos totals. Si

aquests ajustaments s'accepten, qui hauria de decidir sobre l'OPA és la Unió Europea, que és el que defensa la direcció d'ENDESA.

No obstant això, Gas Natural ha denunciat davant la CNMV, la SEC i les autoritats europees, el canvi de criteri comptable dels comptes del 2004 i ho qualifica de «nou episodi de comptabilitat creativa».

Per la seva banda, ENDESA ha recordat que uns mesos abans de l'anunci de l'OPA, concretament el 5 d'abril de 2005, ja va comunicar a la CNMV la seva intenció d'utilitzar el nou criteri a partir d'aquell moment i així ho va fer amb els comptes no auditats del primer semestre de 2005, que anaven acompanyats dels comptes del mateix període del 2004 ajustats amb els nous criteris. Aquests criteris han estat confirmats per quatre dictàmens externs de prestigiosos catedràtics de comptabilitat experts en NIIF i signatures d'auditoria.

ENDESA també defensa el canvi de criteri recordant que, si la Unió Europea ha de decidir sobre els comptes, ho ha de fer amb uns comptes preparats d'acord amb les NIIF, ja que és la pròpia UE qui obliga als grups cotitzats a utilitzar les NIIF a partir del 1 de gener de 2005.

4. Qüestions

1. Si es deixen de costat consideracions de tipus polític i només es tenen en compte els aspectes comptables: Qui creu que té raó en relació amb la xifra d'ingressos de l'any 2004?

	Punt de vista de Gas Natural (comptes oficials auditats, aprovats pels accionistes i dipositats en la CNMV i SEC)	Punt de vista D'ENDESA (comptes ajustats en el 2005 d'acord amb criteris autoritzats per les NIIF)
Ingressos totals d'ENDESA en el 2004 (milions d'euros)	17.900	13.300
% de vendes d'ENDESA a Espanya en 2004	80,5%	64%

2. Quina opinió li mereix el problema suscitat des del punt de vista de la fiabilitat de la informació financera?

5. Proposta d'elements a considerar al respondre les qüestions plantejades

1. Si es deixen de costat consideracions de tipus polític i només es tenen en compte els aspectes comptables: Qui creu que té raó en relació amb la xifra d'ingressos de l'any 2004?

En el moment de redactar aquest cas pràctic, la Comissió Europea ha donat la raó a Gas Natural, encara que ENDESA ha recorregut aquesta decisió davant els tribunals europeus.

Sens dubte, els comptes de 2004 aprovats pels accionistes, auditats i presentats davant la CNMV i la SEC semblen els més adequats.

No obstant això, no cal oblidar que els comptes presentats posteriorment per ENDESA referits al mateix exercici 2004, estaven elaborats seguint criteris acceptats per les NIIF. Encara que aquests comptes no van ser auditats, sembla lògic que ENDESA els hagi utilitzat per a fer valer les seves posicions.

2. Quina opinió li mereix el problema suscitat des del punt de vista de la fiabilitat de la informació financera?

El conflicte comptable plantejat és una mostra dels inconvenients que presenten les múltiples opcions de les NIIF. Per tant, en cas de litigis, les NIIF poden ser una font de problemes addicionals. Per això, es fa necessari que l'IASB avanci en el projecte de millora de les NIIF, amb la finalitat d'eliminar la gran quantitat d'opcions existents. Per sort, el nou Pla General de Comptabilitat, suprimeix una bona part de les opcions que les NIIF permeten.